36. ԽԵԼԱՑԻ ԱՂՔԱՏ

Մարթըմ կէլնի, ուր կնիկ:

Մեյ թակ շապիկ ունեն: Մարթն կնգան կասի. - Շապիկ տուր խայնեմ, կէրթամ չարշին փոամ:

Էլավ ուր շապիկ խագյավ, սև անթրոցըմ պոնեց ուր ծեռ, արւաց ուր բաստոն, կնաց չարշիի մեչ: Կէրթա էն գյլեոխ, կուգյա էն գյլեոխ, գյեռ քյի բարացե վեր ուր շապկին, ինքյն ուր ըսաց՝ էրթամ տուն: Խ՚անեմ, թո իմ կնիկ խայնի:

Ասաց. - Կնի՛կ, տեղ չըս էրթա՞:

Ասաց. - Ապա կայնելու գյախ ի: Շապիկ խանէ:

Կնիկ խագյավ, էլավ տյուս, կնաց իրեքյ տուտ թիհեց, էրկու իրեքյ խաց ուզեց տներաց, առեց, կնաց:

Ասաց. - Խացեր առնեմ, էրթամ տուն, իրիկուն ուտեմ:

Մարթն ի, գյէռ մտնե թոներ: Խորանթը էր, էլավ կայնավ մեչ թոնրվան:

- Դե՛, - ասաց, - կնի՛կ, խաց պե, ուտենքյ:

Էլավ ճրաքյ կպոց: Ճրաքյ կպուցին:

Ասաց. - Դե՛, շապիկ խան, կտորմ էլնեմ խաղամ:

Շապիկ խանեց, իրիկ խագյավ, կնիկ ուր թալեց մեչ թորվան, բաշլայեց ծափ զանել, տանտանանա՛, մարթն կխաղա գոտ:

Աղորթ որ՝ կխաղա կշտափորիկ, չխաղա կարմրատտիկ:

Մարթն աշըզ էլավ, շապիկ խանեց, իտուր ուր կնգան: Լուսցավ վերեհտներ:

Կնիյն էր, էլավ տյուս, փաթմ փոաց ուր խամար, խաց հազրեց առտվան, ցերեյվան:

Ասաց. - Կնի՛կ, յանի մեր հա՞լ անուշ ի, թե՞ թաքավուրուն:

Ասաց. - Քյա մարթ, տյու ծու՞ռ ես, թակավոր ընչի՞ աչկ տա մե: Թակավոր ի, առատուն կոիվ կէլնի վերեն, բաթմիշ կէլնի, աստված որ մե տվե, թյու մարթու չտըվե:

Արև մտավ: Թակավոր ասաց ուր վազրին. - Իլի՛, մե խատ էսա կիշեր քյաղաքյ պտտենքյ:

Դավրեշի խալավ խագյան, էլան փոալու: Ո՛ր փողան, ո՛ր մահլեն որ մտան, ամբողջ ժողովուրթ քյնուկ ի, իրիշկացին մահլի քյեոշեն ճրաքյ կեր: Կատ արին էտ կրակին գյացին, խասան մո տուտ, գյոտ ծափի ծեն, ծեռնախաղ կխաղան, յա մաղաթ:

Թակավոր ասաց. - Վազի՛ր. ըստա պամ կա, քենք ախչիյ կխաղցուցեն. ի՞նչ կանեն:

Ասաց. - Մեյ խա տան պյուղոր ֆոանքյ, ուրիշ տոտ չկա՞, չէլնի էլնեն փախնեն:

Իրիշկացին. զն տուռ չկեր: Պստի տոտմ ի տփիցին: Կնիկ վազեվազ էկավ, տուռն իպնց:

Ասաց. - Վո՛յ. սետաշապիկ ի:

Ասաց. - Տեղրմ չկա՞. սհաթս էրկու մնանքյ. թողնենքյ էրթանքյ:

Կնիկ ասաց. - Դանվրեշներ. տեղ կա: Օյուր էլ կա. բարե խաց չկա:

Ասաց. - Մենքյ խաց չենքյ ուզե:

Ինգյավ դանվրեշներուց առճև. տարավ տուն: Քյար էպե էն դանվրեշի տակ իտիր. մեկ՝ էն դանվրեշի տակ:

Դավրեշ կիրիշկա տան թայբիր. մու-մուր:

- Է՛, - ասաց. - կնի՛կ. քյո ուրախութեն վեր ինչի՞ն ի՛: Քյե տղա-մղա չկա՞:

Ասաց. - Կա՛:

Ասաց. - Ապա յու՞ր է:

Ասաց. - Գյեռ թոներ:

Ասաց. - Ի՞նչխ՝ թոներ:

Ասաց. - Խա՛, գյեռ մեչ թորվան ի:

Կնիկ մտավ թոներ, շապիկ խանեց, խաղյուց իրկան. կնիկ մնաց մեչ թորվան. ինքյ էլավ տյուս:

Ասաց. - Քյո կնիկ ինչի չէլնե տյուս:

Ասաց. - Մայար տյու չտեսա՞ր ինչ էլավ:

Ասաց. - Չէ՛: Զն չեմ տիսե:

Ասաց. - Էսա շապիյ կտեսնա՞ս. որ վեր ծի եի. սընհաթով ի, սընհաթմ ես կխայնեմ, սհաթմ էլ իմ կնիյ կխայնի:

Կասի. - Զա՛նըմ, ծե ըսկի ի՞նչ կա. զաթի էտա մեկ շապիյն ի:

Ասաց. - Ապա էտա մեկ շապկի վերե՞ն ի ծեր ուրախութեն:

- Խա՛, աստված էն ի տվե մե:

Կասի. - Առատուն մենքյ դավրեշ ենքյ, էրթանքյ մո թակավուրուն ասենքյ, տյու կուգյա՞ս էնտեղ, կտոմ պան-ման տա քյե, պիրես:

Կասի. - Խա՛, ինչի՞ չեմ իգյն:

Կըլնեն. կէրթն, ինոնց տեղ կնստեն. թակավոր կասի վնզրին. - Քյո կենաց մեչ տյու ըսկնա ֆուկարա տիսե՞ր իր: Մեկ շապիկի վերեն ըսկոմ ուրախութեն էլնի:

Վնզիր կասի. - Թակա՛վոր. էտա շապկի տեր խնլիվոր շատ խելքով մարթ ի:

Առատուն մարթն էլավ կնանց մո թակավոր: Մեչ պնկին գյեռ կֆոա. կէրթն կուգյա. թակավոր փենջարից կանչեց:

Ասաց. - Աղքյա՛տ, արե:

Էլնվ կնանց. էօդի տոտ կայնավ, չգըշխնաս մտնի ներս:

- Արե՛, - ասաց, - սանրբաստ արե, մի՛ վնխենա:

Կնանց թակավուրուն թանմանդեմ էլնվ. ծեռներ իտիր վեր սոտին, կայնավ: Նստըցուց. կայնվես իտուր խմավ: Ուր խանզնանդարին կանչեց:

Ասաց. - Կնա մեյ թեփսի ոսկի հիլին լից. պրնձե փլավն էլ լից վերեն. խե քիչըմ խացի. ծեռքյըմ խալավ իսոր. ծեռքյըմ էլ կնգյանն. ա՛ռ շոտ արե:

Խազնադարն էլ կնաց ամփողջ ժոոլ՛ոց էկավ:

Խալիմոր ուր խալավ խագյավ. ուր ոսկին գյորկաց. խաց ու բեռիչեն. խալավ առեց. էլավ տյուս:

Թակավոր փենջարից կանչեց. ասաց. - Առատուն էլ ասրե:

Է՛ չկիտե ի՞նչ կաւ հինե. պտպտալեն կնանց, խազնադար էկավ ամանճ:

Ասաց. - Էտա փլավ չես ծախե՞:

Ասաց. - Զէ՛. չեմ ծախե: Թակավորական պան ի. իքյրամ արե. կտանեմ մեր տուն. ուտենքյ:

Խազնադար ասաց. - Տյու էրկու ջան էքյ, էտա ախաքին փլավ կտանես էնտեղ, չեքյ ուտե. կթթվի: Պե՛ տու զի. փարա կուտամ քյե:

Կտանի. կպիրի, էրկու ոսկի կուտա. ծեռնեն կառնի:

Ֆուկարեն կթողնի կուգյա ուր տուն:

Կնիյ թորվընից վիզ կէրկընցուցի տյուս:

Կասի. - Էլի. էսա խալավ թակավորն ի տվե: Էլի խագյի:

Էլավ խագյավ:

- Խինգ փարա չարաց մո զիկ իսոր խագյնել:

Իրիկն ասաց. - Ինչի՞. կնիկ:

- Մանդր ի, - ասաց. - իմ ջան տայիցուց: Իմ շապկի պանն բաշկա էր:

Էլան ուրենց խաց-մաց կերան. նստան, կնիյ մտածեց վեր ուր քիչըմ ասաց. - Ռիչըմ ծափ զաւր, ես էլնեմ խաղամ դէորըմ:

Էլավ կտոմ խաղաց, չէլավ. ասաց. - Էսա ծանդր ի:

Խանեց իթալ. ուր շապիկ խագյավ, խաղաց. ասաց. - Տիաւ՞ր ինչ խաղ կուտա:

Նստավ, ասաց. - Էլի՛ էնա պատիկ սեռիկ տուր զիկ:

Էլանվ սեռիկ իպեր իտուր իրկան ծեռ: Թորվան կուշտ փորեց, էրկու ոսկին իտիր յինե, խորեց թորվան կուշտ:

Հյնան՝ առատուն էլան վեր: Ֆուկարեն էլանվ կնաց. սանրբանստ էլանվ թակավորու կուշտ: Էլմ թեփսիմ ոսկի լցեց. փլավ իլից վերեն, իտուր ծեռ:

Խանզնանդանր էկավ անջև էլմ: Իրեքյ ոսկի կուտա, ծեռնեն կստնի: Ուր փանրեն կառնի կուգյա չարշին. ոսկին կուտան թեթև լխեֆըմ, պանրցըմ. մինդանրըմ կառնի: Կթանի վեր թիվին, յալա՛ տուն:

Թանեց տուն. փոեց. պանցն իտիր, ուր քյամակ իզանր պանրցին, ոտ իթանի վեր ոտին. թիյնավ:

Կնիկ տյոան էր, էկավ:

Իրիկ գյեռ ըսկուն թիկներ ի, ոտ թալե վեր ոտաց:

Կասի. - Մարթ, էսօր քյե ի՞նչ ի էլե, էտա պես էլեր ես:

Ասաց. - Աստված որ զի տվեր ի, վի՞րն ի տվե, որ ըսըսկնն չանեմ: Էսօր էլըմ թակավոր մեյ թեփսի հիլին փիլավ լցեց իտուր, խանզնանդանր էկավ իմ անճև, իրեքյ ոսկի իտուր, ձոնես առեց:

Կնիկն ասաց. - Ընչի՞. թակավորական փլավ էր, թո պիրեր, ուտենքյ:

- Կնիկ, հմեն հմեն քյառսուն փանրանի պանն էր: Իրեքյ ոսկի քի՞չ փանրա յի:

Էլանվ ուր էրկու ոսկին էլ իթանի վեր էն էրկու ոսկուն, էլանվ չորս: Ինոնց խաց պիրին. կերան:

Իրիկն ասաց. - Կնի՛կ. էսօր իմ ջան մեյ կտոր խաղ կուզի:

Ասաց. - Կուզի. էլի խաղա: Ես պիտի ասի, տյու ասիր: Շոտ ասողին ի. էլի խաղա:

Մարթն էլանվ կայնավ: Ասաց. - Կնի՛կ, էն թեթև խասղերացն ասա:

Էն գյա̈խ ինչ որ կթա̈յի տռան էն պուճախ. կտուճկա վիրին պուճախ. իլե Ծամ շա̈րիֆ. քյեֆ ուրախութեն կանեն:

Մարթն նեռացավ, նստավ, պառկան քյնան, չուր առատուն, ըստրհիս ուրենց տնից կվախենան. խազինա են խորե:

Կասի. - Կնի՛կ. մուղայթ կաց. ես Էրթա̈մ մո թակավոր:

Էլա̈վ կնաց մո թակավոր. թամա̈նդեմ իլա̈վ թակավուրուն, կայնավ քյիբարջա իրես ի տվե:

Թակավոր կայհվեմ իքյրամ արաց, կանչեց գյէնա̈ ու խա̈զնա̈դա̈րին:

Ասաց. - Կնա̈ իմ տկի ծին. իմ թուր, իմ խալվըներ սյե տանքյ էսա փուկարին, թող սռնի Էրթա̈:

Կըլնեն. կխեծուցեն ծին: Փուկարեն ի. ծին կքշի թեխ տուն:

Խա̈զնա̈դա̈ր կուգյա̈ ա̈ռճն:

Ասաց. - Էտա ծին. խալվըներ, թուր չե՞ս ծախե:

Ասաց. - Չը՛մ ծախե:

Ասաց. - Ջա՛նըմ. քյե խինգ ոսկի տամ. տու՛ր:

Ասաց. - Թակավորական պսն ի. անկարե՛լի էի. չե՛մ ծախե:

Կքշի թեխ տուն ծին:

Կուգյա̈ տռան ա̈ռա̈ճ կկայնի. տուռ կտփի, կնիյ կուգյա տուռ կպանա:

Կասի. - Էսա սհա̈թմ ի տուռ կտփեմ. ընչի տուռ չըս պանա:

Կասի. - Տհի թակավոր մարթմ ես, ի՞նչ պա̈ն ունես խե զի, ես փուկարա կնիկ:

Կասի. - Տո կնիկ. Էսա թակավորն ի տվե զիկ:

- Չե՛մ ճանչնա, - կասի:

- Կայնի. որ ընկոն ի. տանեմ. ծախեմ, - կասի:

Ծին խեծավ. քշեց Լկավ, խա̈զնա̈դա̈ր գյեռ կայնե դա̈:

Խինգյ ոսկին իտիր ծեռ, ծին ծեռնեն առեց, էլա̈վ կնաց տուն: Տուռ տփեց, կնիկն էկավ տուռ իպա̈ց:

- Քյո իրի՞կն եմ, թե՞ չէ, - ասաց:

Կնիկն ասաց. - Մ'կա իմ իրիկն ես, խո էն գյա̈խն էլ իմ իրիկ չէ՞ր:

Ասաց. - Վոյա̈ էն գյա̈խն էլ ես քյո իրիկն է: Ջաթի քյո աչք չպերե, որ ես ծի խեծնի:

Էլա̈վ խինգյ ոսկին էլ իթա̈լ վեր էն չորսին, էլա̈վ ին ոսկի:

Էկավ նստավ վեր ուր մինդարին, փալ իտուր պարց:

Ասաց. - Բո՛զ կնիկ, կե՛ խմի, քյե տոճիկ արա. Էս տրիս:

Կերան, խման, պառկան, քյնան: Առատուն թակավոր կանչեց ուր վա̈զրին, մեկ միջոց վերեն ընցեր ի:

Ասաց. - Մեկ Էլի՛, մեր քյաղաքյ փռանքյ, խեմ էն ախքյատ ի՞նչ հա̈լի յի:

Էլա̈ն դա̈վրեշի խալավ խագյա̈ն, վա̈զիր, թակավոր մա̈հլեքյ փռալով էկան էն տուն կնդա̈ն: Տուռ տփիցին, մարթ էկավ տուռ իպա̈ց:

Դա̈վրեշներ ասին. - Էսա տուն մենակ ճրաքյ կեր, տեղըմ չե՞քյ իտա. սհաթմ Էրկու մնանքյ:

Ասաց. - Պա̈րեով. խա̈զա̈ր պա̈րեով, տեղ ունեմ, փա՛ռք աստծու. ճյուր ունեմ, հա̈լա̈ խաց չունեմ:

Առեց կնա̈ց տուն: Դըմփիկ իթա̈լ տկներ. նստըցուց:

Ասաց. - Փուկարա, էն ժամանակ, որ Էրկու դավրեշ էկան ըստա̈. մին քյե ասեց՝ արե մո թակավոր. որ տյհի կնա̈ցիր՝ իսկի քյե պա̈մ չը տվե՞ր ի:

- Տվե՛, - ասաց. - Աստված ուր տուն շեն պախի. էն յառճին անքամ որ կնացի. թեփսիս փլավ իլից. իտուր զիկ: Խազնադար էկավ իմ առճև, ծախիցի ինոր էրկու ոսկի: Էն մեկէլ անքյամին կնացի. էլմ փլավ լցեց թեփսին իտուր զիկ: Խազնադար էկավ իմ առճև. իրեքյ ոսկի իտուր առեց: Ցիսին տրուն, որ կնացի. ուր ծին, ուր թուր. ուր խալվներ իտուր զիկ. ես խեծա էկա. խազնադար էկավ իմ առճև. ասաց՝ ծին կծախե՞ս: Ասի՝ չէ՛. չեմ ծախե. թաքավորն ի տվե: Ասաց՝ էտա ծին զի կպատկանի. քյե չպատկանե. տու՛. քյե խինգյ ոսկի կուտամ: Ծին քշեցի, էկա տուն. մեր տոտ տփեցի. մեր կնիկ էլավ տուս, զի չի թող ես մտնի տուն՝ տյու իմ իրիկ չե՛ս: Ես էլ ինստ արի. ծին պիրիցի տվիցի խազնադարին, խինգյ ոսկին առիցի: Էկա: Գյետ ակո, որ չեքյ ավատա:

Ուր ոսկիքյ կխանի. կտնի դավրեշներաց առճև:

- Գյետ էսսի եի: Աստված ուր տուն շեն պախի, բոլ ի տվե:

Առատուն որ վենքյ էրթանքյ մո թակավոր. տյու կուգյա՞ս էնտեղ:

Կասի. - Խա՛. ինչի՞ չեմ իգյա:

Կէրթան, կնստեն ուրենց տեղ:

Կասի. - Վազիր, էսիկ իսկի զատըմ չիսկե վեր մազին, իսկի զա չի:

Փուկարեն կմտնի ներս, թամանդեմ կըլնի թակավորուն, կկայնի դեմ:

Կասի. - Փուկարա, քյանց զի խերեաթ արող կա՞ մեչ աշխրին, թե՞ չէ՝ ե՛ս եմ:

Կասի. - Քյո քյամալ ի՞նչ ի: Էրկու թեփսի փլավ ես տվե փուկարիմ. շա՞տ պան ի: Փլան երկիր թակավորըմ կա. ինքյն մեռեր ի. լաճ նստե թակավորութեն կանի: Էսա մեկ տարի կա, ինչ կանդար ինոր ժողովուրթ կա, էրթացող. գյացող կա, ամեն օր, ավուճ գյլեոխ. կուգյան ինոնց խացըն կուտեն, ինոնց ոսկի կտել. ոսկի թեփսին կտնեն ինոնց ծոց կէրթան: Էսակնա խերեաթ կանեն. քյոն էն ի՞նչ ի:

Կասի. - Տե՛, փուկարա, քյե կնստըցուցեմ իմ թախթ, որ սութ էլավ. կուգյամ քյե կտոր-կտոր կանեմ: Որ աղորթ էլավ՝ իմ թակավորութեն քյե:

Վազիր կասի. - Թող խազնադարի հաշիվն մնա, չուր էրթանքյ. գյանքյ:

- Դե՛, վազիր, ելի՛ր վեր:

Էլան ուրենց պատրաստութեն տեսան, ինոնց կոտեր թալին ինոնց թիվքյեր. դավրեշի խալավ խագյան, տվին ճամբախ, կէրթան: Խարցուցելով, փտռելով, գյեղվեգյեղ կէրթան:

Կնացին գյեղիմ թախիյ էլան, հարուստ մարթում մնեն տեղ ուզեցին, տեղըմ տվիցին էտա դավրեշներաց, նստըցուցին, խաց պիրիցին, կիրըցուցին, խըմցուցին, դավրեշ էտա հարուստ մարթու մնեն խարցուց, ասաց. - Փլան երկիր ըսկնա թակավորըմ կա, ըսկնա խերեաթ կանի. աղո՞րթ ի:

Կասի. - Խա՛, յերեկ չէ մեկէլ ես էնտեղեն էկա: Որ չեքյ ավատա, էրթամ թեփսին էլ, կըտեղն էլ պիրեմ ծե շանց տամ:

Կնաց ոսկի կտել, ոսկի թեփսին իպեր իտիր դավրեշի առաճ:

- Աղորթ ի, սութ չի:

- Մենքյ չյանի՞ օր կանանքյ խասնենք դա:

- Ըսկի, - ասաց, - որ կիշեր ըլնեքյ, կեսօրին կխասնեքյ:

Կես կիշեր կըլնեն դավրեշներ կինեն տուս, կէրթան. կխասնեն: Կիրիշկան, որ ըսկոն մախլուխ ի թափե էտա տաշտի մեչ, որ աստղին հեսաբ կա. ահալուն չկա: Էն դավրեշներ կը նստեն էնտեղ: Հարքյաշ ուր խաց կուտի, կքյաշվեն: Մ՛եյ մեկ ուր տեղ կէրթան. թակավոր գյետ սանդալին թալե նստե:

- Էն էրկու մարթ. - ասաց. - մեր խաց չկերած, վա̈զիր. մարթ էրողկի. թող էն էրկուսն էլ պիրեն:

Մարթ էրողկեցին. դավրեշներն առին, տարան: Նստան, մեյմեկէլի առճև խաց տրիցին ճռկճռկ. կերան. այրծան ուրենց խաց, մա̈խսուս էյա̈ն կայնան:

Թակավոր ասաց. - Էտա ծեր թեփսիքյ, կտեյներ, վուրուցեքյ:

- Դե՛ վա̈զիր. - ասաց. - օր լմըցավ:

Դայան իտուր կանչել, էսօր ի՞նչ ի, խերու էսօրվընե սկսեցի. լըմնցավ:

Ասաց. - Վա̈զիր, ի՞նչխ անենքյ. էտա խայու խա̈բա̈ր արդարացավ, մեր թակավորութեն մեր ծեռնեն կնա̈ց:

Էտա դա̈վրեշ շատ խորոտ էր. թակավոր ասաց. - Ձես ի՞գյա̈ մո գի, ամսականով քյե պոնեմ: Օր մեկ անքամ իլիր մինիրի գյլեոխ. քանգյ տու: Քյե ամիս խինգյ խսրիր կուռուշ էլ փա̈րա̈ կուտամ: Քյո ընկյերոչ մնեն խարցում արա: Որ կուզի, թո էրթա̈. որ ինոր ջան չուզե. թո էն էլ մնա ըստա̈:

Ասաց. - Կմնամ:

Առատուն էլավ վեր դավրեշ. լվա̈ցվավ, ուր խացն կերավ, ուր չայն խմավ: Կեսավուր մոտն ի, դա̈վրեշ կնա̈ց էլավ մինիրի գյլեոխ. ծենըմ ուներ. զա̈նգյկի պես. կանչեց մեկ խատ ուր ծենով:

Թակավոր թե որ մեկ թիզ էր, էլա̈վ էրկու թիզ, էնչափ խպատտացավ: Ծապաթմ էրկու ընկուն քնաց: Ավուր մեկին ասաց. - Վա̈զիր, մենքյ մեյ խատ իսոր ինոր խարցընենքյ, փտոենքյ, խեմ աղո՞րթ էր, թե՞ սութ:

Վա̈զիր ասաց. - Կուզես խարցու. կուզես թող, ճամա աղորթ ի:

Դա̈վրեշնի. էլա̈վ ինգյա̈վ մեչ քյաղքյին. կխարցուցի, կփոտի, վիր որ խարցուց. խա՛, օղորթ ի, էսա պա̈ն մեյ տարի եի խերեա̈թ կանի:

Թողեց. էկան: Ուր վախտն էկավ. էլա̈վ ուր մինիրի գյլեոխ, քանգյն իտուր, պոծավ, էլա̈վ կնաց մո թակավոր. նստան, կերան, խման:

Թակավոր վեր ուր դա̈վրեշին ուրախցավ, մէ մեկ ուր տեղ պառկավ, քյնավ:

Առատուն էլա̈վ վեր, լվա̈ցվավ, չայն. կայճվեն խմավ. ուր վախտն էկավ. էլա̈վ կնա̈ց մինիրի գյլեոխ, մեյ տիր քոռաց. իրիշկաց էնա էօդից ախչիյմ էլա̈վ տյուս: Պակի մեչեն մտավ մէկէլ էօդի մեչ:

Դա̈վրեշ տեսնելուն պես, վիրիվանց էկավ տակ մինիի գյլխուց, էսօր ես մեռն. թե էսա քսան օր:

Խա̈բա̈ր տվիցին թակավուրուն. լոխման ճեքյիմ ուզեց թակավոր: Հեքյըմներ թա̈փան, դա̈վրեշի յարեքյ-մարեքյ դեղիցին, դա̈վրեշ պառկըցուցին ուր տեղ, դա̈վրեշ խանգյըստացավ կտոմ: Թակավոր կիշեր չում լոս չքյնավ:

Դա̈վրեշին ժրըցուցին, էլա̈վ ոտաց կփռա: Թակավոր կանչեց դա̈վրեշին. նստըցուց, կայճվեմ իքյրամ արաց, խմավ:

- Է՛, - ասաց, - տյու ըսկնեմ օր ինչի՞ էն մինիրից չէր ինե տակ:

Ասաց. - Կուզե՞ս սաղն ասեմ քյե. թակավոր:

Ասաց. - Ես քյե կանչեր եմ, որ տյու դողրուն ասես:

Ասաց. - Էնա օդից ախչիկմ էլավ տյուս, պակի մեչեն քյեղեց, կնա̈ց, մտավ էնա օդեն:

Թակավորն ասաց. - Էն ախչիկ շա՞տ խորոտ էր:

Ասաց. - Թակավոր. շա՛տ խորոտ ախչիկ էր:

- Տյու էն ախչիկ ճապո՞վ ինգյա̈ր տակ:

Ասաց. - Խա՛, իմ աչք ինգյա̈վ յինե, ինգա տակ:

Ասաց. - Դավրեշ. էն իմ ախչիկն ի: Որ կուզես. կուտամ քեզ:

Էլավ թակավորու ծեռ պաքեց. ախչիկն առեց: Խարսնիս կուտմիշ էլավ, փսակեց դավրեշին. խարսնիս ցրվավ: Ամեն մեկ ուր տեղ քյաշվավ. ցըվոտվավ: Ինոնքյ խասան ուրենց մուրազին:

Մեյ շապաթըմ ըսկուն միճոց ընցավ, ավուր մեկին. էլան ամբողջ էտա քյաղքյի միլաթ ամեն մարթ ուր չվան, ուր փետատ առեց. դավրիշն իրիշկաց. չուր թակավորու ծեռն էլ չվան փետատ կա:

Թակավոր ինգյավ ժողովուրթի առաճ. էլան կնացին. չուր թակավորն էլ խուրցըմ ցսխ ուր խամար քյաղեց. մեմեկ ուր ցախն շլկեց. պիրին էկան քյաղքյի պերան. մեյ մեկ ուր պեռ իտիր գյետին:

Դավրեշ իրիշկաց՝ ախագյի տեղմ իլեր ի:

Իտոնց մոտեն պամ չկարցավ խասկներ: Էլան մէ մեկ ուր տուն կնաց: Դավրեշն էլ էկավ ուր տուն:

Ասաց. - Կնի՛կ, մեյ կտոր խաց պեր ուտեմ:

Կնիկն էլավ վեր. խացն իպե, տրեց դավրեշի առաճ. ինքն էլ նստավ խետ դավրեշի կշտին, դավրեշը բաշլայեց խաց ուտել:

Էրկու պրտուճ կերավ, իրեքյին մնաց բողազ: Դավրեշ խացից քյաշվավ ետ:

Կնիյն ասաց. - Դավրեշ, տյու ընչի՞ խաց չկերար:

Ասաց. - Կնի՛կ, ես էսօր ծոիր եմ: Թակավորն էլ ցախ շլկի՞:

Ասաց. - Խա, ի՞նչ կա:

Ասաց. - Քյանց էն սևիրեսութեն պանն չկա:

Կնիկն ասաց դավրեշին. - Քյու խաց կե պոծի. քյե կպատմեմ:

Դավրեշ ուր խաց կերավ, պրծավ, կնիկն ճյուրն իպե, դավրեշ ուր ծեռ լվանց, էկավ նստավ:

Ասաց. - Կնի՛կ, դե՛. պատմի խենքյ:

Ասաց. - Դավրեշ, կիտե՞ս ի՛նչ հաշիվ ի:

Ասաց. - Չէ՛, չեմ կիտե:

Ասաց. - Դավրե՛շ, մեր երկրից էրկու մարթ էլան կնացին ուրիշ երկիրըմ: Էտա երկրի թակավոր պոնեց մեր մարթեր, գազյաղին լցեց վերեն վանեց: Որ կխարցուցես, էսա ցախն որ կպիրեն, կկոլոնեն. էն երկրից խենքյ ի՞նչ մարթ գյան, պոնեն թալեն յինե, ոո իմ խոր սիրտ խովնա:

Էտա դավրեշ կկանչի մեկէլ ընգըրոչ:

Ընգեր կուգյան, կնստեն, կնիկ կխանեն տյուս, կասի.

- Մենքյ էրկուան էլ դավրեշ ենքյ: Իսոր մարթեր իմ խերն ի վանե, էսօր չիմանա, առատուն, որ իմացավ, մե էլըմ կվանի, ի՞նչ կաչկի փեսա-մեսա: Մեր պատրաստութեն տեսնանքյ, փախենքյ:

Ասաց. - Տյու թակավոր ես, ես քյո վանզիր, ինչ որ ասես, պիտի քյո խանբարն անեմ:

Կանչիցին կնգյանն, կնիյն էկավ նստավ:

Ասաց. - Կնի՛կ, արե եմին արա, իրեքյ օր չասես: Իրեքյ օրուց սորա, որ քյո խեր քյե կկանչի. նոր ասա:

Կնիկն ասաց. - Դավրեշ, էտա ի՞նչ հաշիվ ի:

Ասաց. - Որ կխարցուցես, ֆլան երկրի թակավորն եմ, որ ծեր մարթեր էկան էնտեղ, իմ խեր իպե վանեց, մենքյ մկա պիտի էլենքյ, փախենքյ: Քյո խեր որ լսի անպատճառ պիտի մե վանի: Կնիկ, ես կիտեմ, տյու տղով ես, ա՛ռ էսա իմ

բազմանդ, թե որ ախչիյ կըլսի. ծախի՝ կիրեբյ. չուր տոդի տոդեն չր խլըսնի. թե որ լաճ կէլնի՝ կապի թև. թո գյմ, զի կընդնի: Ա՛հ. դե մնացիր պարի. մենքյ կէրթանքյ:

Դավրեշներ էլան. յալա. ճամբախ պըռնին. կէրթան: Կոնխե-կոնուխ խասան էնոնց տեղ:

Վանզիր ասաց. - Թակավո՛ր. տյու կայնի ըստեդ, ես էրթամ ներս. գյնամ:

Վանզիր մտավ սարեն, կնանց. որ աղբյատ գյեռ նստե ուր թախթ. թակավորութեն կանի. որ թոզ չթոնե, որ թափի վեր աճալուն:

Վանզիրն ասաց. - Ֆուկարա՛. մեր թակավորն էկավ. ես կիտեմ քյո խանբարն արդարացավ: Որ կուգյմ, իլի՛ կայնի ամոճև. թիվեն պոնի, թո գյա նստի ուր տեղ:

Կասի. - Վանզի՛ր, ես խետ ինոր պայման եմ արե, պանիս էկավ՝ թակավորութեն կուտա՛մ ինոր. պանիս չէկավ՝ ոնչ դա չեմ իտա: Կնա թակավոր առ՛ արե:

Վանզիրն էկավ, թակավորն առեց կնանց. մտան մեչ պանկին:

Ասաց. - Թակավո՛ր ապրած կենա. կիտե՞ս. մեր ֆուկարեն ի՞նչ կասեր:

Ասաց. - Չէ՛, ի՞նչ կասեր:

- Պայման եմ արե խետ ինոր, պանիս էկավ՝ կուտամ, պանիս չէկավ՝ չեմ իտա:

Ֆուկարեն իճանվ տակ, էկավ կնանց մտավ թակավուրու թև. թիվեն պոնեց տարավ նստըցուց ուր թախթ:

Ֆուկարեն ծեռ իտիր ուր արտին. կայնավ թակավուրու առաճ: Թակավոր հրաման արաց, ասաց. - Նստի՛:

Նստավ թակավոր, ուր մանջլիս կուտմիշ արաց:

Ասաց. - Վանզի՛ր, մե էստեղ քործ կա Ը՞: Պիտի մեր քործն կատարենք:

Վանզիրն ասաց. - Քյո հրաման ի. ինչխ քյո պանին կուգյա. ըսկոն անեմ:

Թակավոր հրաման արաց ուր էրկու մարթու՝ Քյելեքյ խազնադար կանչեքյ գյան:

Կնանցին խազնանդար առին էկան. պիրին թակավուրու իրես. թամանդեմ էլանվ թակավուրուն. կայնավ:

- Կանչեքյ, - ասաց, - էրկու խա ջալադ:

Մ'եյ կայնավ խազնանդարի էն կողմ, մեկ՝ էն կողմ:

Թակավոր ասաց. - Խազնանդար. էսա ֆուկարեն. որ կա. տյու լավ կճանչնա՞ս:

Ասաց. - Խա՛, կճանչնամ:

Ասաց. - Լավ թակավորութեն կանե՞ր:

Ասաց. - Ծատ լավ թակավորութեն կաներ:

- Տյու կիտեր էն մարթ ֆուկարա էր, շատ խելքով էր, տյու ասծուց չվանխեցա՞ր: Ես էն մարթ կանչի պիրի. ասի կնա մեյ թեփսի հիլին ոսկի լից, պրնձե փլավ լից վերեն, տվիցինքյ տարավ, ընչի՞ կնանցիր տիմանց, էրկու ոսկի տվիցիր. ծեռնեն առիցիր:

Խազնանդար շունչ կտրավ վերեն:

Ասաց. - Էրկու անգամ էլ իրեքյ ոսկի տվիր ես՝ ոսկիքյ ծեռնեն առիր ես: Իմ ծին, իմ խալվըներ, իմ թուր տվիցի էսա մարթուն, է. ընչի՞ կնանցիր խինգ ոսկի տվիցիր, մնեն առիր:

Խազնանդար ասաց. - Հրաման տուր, խանբար տամ:

Ասաց. - Քյե հրամա՛ն ի, ասա՛:

Ասաց. - Էն ոսկիյներ ես առիր եմ, պավսեր եմ, ծին էլ եմ առե պախե. թե էն մարթ էսա կանդար ոսկին ի՞նչ պիտի աներ: Օր կընի կոիվ կուգյան վեր քյե. կնեղվես, որ խանես, ծախսես:

Թակավոր ասաց. - Խազնադար. ես էն ոսկիքյ. էն ծին. որ տվի փուկսրին. ծովուց կտել եմ. ճյուր պիտի պայսեր: Հայդե՛. ջա̈լա̈դնե՛ր. խոր վիզ զանեքյ:

Խազնադարի վիզ զանիցին:

Ասուց. - Վազիր. էսա փուկսրին մեկ խորոտ էօդեմ տանքյ. ինքյ ուր կնիյ նստեն յիա̈ե. ուտեն. խմեն. առավոտուն էլնի գյա̈. նստի իմ կուշտ, իրիկուն թռնի էրթա̈ ուր տեղ սպառկի. չյուր մեռնի: Վա̈զիր. ի՞նչխ ի էսա խոսք:

Ասաց. - Ըսա որ տյու ասիր. շա՛տ լավ խոսք ի:

Էնոնքյ թռ մնան էնտեղ. մենքյ տառնանքյ վեր կնկան:

Ինն օր. ինն սհաթ կթըմմի, աստվածութեն իտոր մեյ լաճ կուտա: Կշախի, կպւսխի էուս տղեն. կճռճանա. թակավոր սա̈հա̈թըմ չտիսնա, կպտքյի:

Ավուր մեկին. էտա լաճ կէլնի կէրթաւ մեչ ճժերուց խաղալու. թակավորական տղա էի, ինոր կզա̈րկի, խոր կզարկի, ճժերուց ճաներ, գյոզեր կխլի. չեն գըյմշնւս ծեն տան. մեկ ճարուստիմ տղեն. կասի. - Տո՛ շան որդի, տյու կիտես մա̈ տյու թակավրու տղե՞ն ես, տյու պիճ ես:

Կասի. - Տո՛ շուն շան որդի, ես թակավրու տղեն ըլնեմ, տյու զիկ ասես պի՞ճ:

Ասաց. - Տըսնըխինգյ տարի առաճ էրկու խատ դա̈վրեշ էկան ծեր տուն, քո մեր տվին ինոր, էլա̈վ փախավ կնաց. գյեռ տյու ինորմնեն ես: Պիճ ես, ապա ի՞նչ ես:

Լաճ վա̈զեվա̈զ կուգյա̈ տուն, կը մտնի էօդեն:

Կասի. - Մարե՛. իլի՛ վեր: Իլի՛ կազանըմ ճյուր տայհցու, ես կլողկընամ:

Կասի, թե. - Տյու էրեկ լողկըցար:

Կասի. - Չէ՛. էսօր էլ կլողկընամ:

Կասի. - Դե՛ տյու կնա̈ ճյուր պե, ես էրթա̈մ օջախ անեմ:

Լաճ կառնի գիգյումներ. կէրթա̈ ճրյու: Մեր կէրթա̈ օջախ կանի: Խորոտըմ ճյուր քըլփըռ-քըլփըռ կեռա:

Ծեռ կթալի մոր ծամեր կպռնի. կքյաշի վեր կազանին:

- Ցա՛ դողըրու կասես, յա՝ քյե կմըլեմ մեչ էսա ճրին, կվառեմ:

Կասի. - Թո՛ղ. քյե կասեմ:

Մոր ծամեր կթողնի, կըլնեն կուգյա̈ն էօդեն կնստեն:

Կասի. - Դե՛, ասա:

- Քյե ի՞նչ ի էլե, որ ասեմ:

- Ֆլան ճարուստի տղեն զիկ ասաց՝ տյու պիճ ես:

Ասաց. - Աղո՛րթ կասի:

Ասաց. - Ապա էսա թակավոր իմ խեր չի՞:

- Չէ՛, որդի, - կասի. - Էն իմ խերն ի:

- Ապա իմ խեր վո՞վ ի:

- Քյո խեր դա̈վրե՛շ էր. էկավ զի առեց. վա̈խեցավ, փախավ կնա̈ց:

Ասաց. - Որ ըսկոռն ի, ես կէրթա̈մ իմ խեր կընդնեմ:

Ասուց. - Վո՞վ կիտի. քյո խեր ո՞ր երկիրն ի: Կուրիսեր ի: Էրթա̈ս. չե՛ս կանա կընդնե:

Լաճն ասաց. - Արե՛, եմին արա, քյո խոր չասես:

Ասաց. - Եմին կանեմ, իրեքյ օր չեմ ասե:

Լաճն էլա̈վ. ուր փետ պռնեց ծեռ, որ էրթա̈, մեր ասաց. - Տղա՛, կայնի:

Էլավ սանդղից բա̈զբա̈նդ իխան, կապեց լաճու թև:

- Դե՛. կնա. - ասաց, - քյո խեր կընդի. որ կկնղնես, զի չմոռնաս: Դե՛. կնա, աստված քե խետ:

Մեր լաճու իրիսներ պաքյեց, լաճ իտուր սար քյար. կէրթա, գյեռ: Իրեքյ օր թմըմավ. լաճ չէրևա:

Թակավոր կանչեց ախչկան. ասաց. - Ախչի՛, էսա տղեն ղը՞ր ի: Չէլնի՞ էս էլ ճամխեցիր խոր յիտև:

- Խա՛վլա, էն էլ կնաց խոր իտև:

- Տյու ընչի՞ զի իմաց չտվիր. ապա՛:

- Թողե՞ց ես իմ աչկեր պանե, քյե իմաց տե: Լաճ չէր էրթա, ավուր մեկին կնաց մեչ ճժերաց խաղաց, լաճու մեկն ասիր էր՝ տյու պիճ ես, էկավ անփքյար արաց. թողեց կնաց:

Թակավոր էլավ ծիյավորներ էրողկեց յիտև լաճուն: Որտե՞ղ պիտի կընղնեն: Ֆռացին, թողին, էկան:

Էտա լաճ ավուր մեկին նստավ վեր յախպրին, իրիշկաց՝ ծանդր բազրգյամ էկավ:

Ինքյ ուրն ասաց. - Ես պիտի չէրթամ, չուր էսա բազրգյան գյա ըստեղ:

Բազրգյան կնաց. թափավ վեր ախպրին: Լաճ ախպրի վրավուց էլավ կտոմ էնտեխ նստավ:

Բազրգյան էկավ վեր ախպրին, ճյուր խման, էլան էնտեխ նստան, խաց տրիցին. կանչեց լաճուն:

Ասաց. - Տղա՛, տյու որտեղացի, ղը՞ր կէրթաս:

Ասաց. - Ո՛նչ խեր ունեմ. ո՛նչ մեր ունեմ:

- Է՛, - ասաց, - արե՛, իլի զի լաճ:

Ասաց. - Աղե՛կ, կլնեմ քյե լաճ:

- Իլեքյ, - ասաց, - էնա մեկ պեռ ծին տարտկեքյ վեր մե մեկի, այարըմ տրեքյ վերեն. լաճու խամար պատրաստեքյ:

Թուջար էլավ պարցեց. քշեն գյեռ ճամբախ:

Ոչխար տիսնա, կէրթա խովվուն խարցուցի էտա լաճ. - Էսա ո՞ր երկրի ոչխարն ի:

- Ֆլան երկրին ի:

Քշեց գնաց, խասավ ուր խոր խողի մեչ, բազրգյան դա թափեց: Նստան, կերան. խման, առատուն էլան պարցին:

Մեկ, էրկու, իրեքյ սահաթ էլ ճամբախ կնացին, իրիշկաց գյեռ կտիրըմ ուղտ գյեռ կարածա:

Լաճն ուր ծին քյշեց. գնաց մեչ էտա ըղտերաց:

Մարթմ էկավ մոտ: Ասաց. - Էսա ըղտեր վի՞րն են:

- Էսա ըղտեր թակավուրուն են:

Ասաց. - Լա՛վ, թակավուրուն են. թակավուրու՛ն են:

Էլավ, իթող, էկավ մո բազրգյան: Ուր պեռներ էտա չիման թափեց, ծիանքյ շիթկիցին արոտ, էկան նստան:

Խաց տրիցին, որ խաց ուտեն. լաճ խոովավ:

Բազրգյան կանչեց լաճուն, ասաց. - Տղա՛, արե՛ խաց կե, որ էլնենքյ պառնանքյ:

- Լազըմ չի՛, - ասաց, - քյո խաց, էսա մեկ ամիս ի մենքյ ճամբախ կուգյանք. տյու մեկ օր չես ասե էսա լաճու չամաշոր լվալ տամ, փոխել տամ: Լազըմ չի՛, ես էլ չեմ էլնե քյե լաճ:

Բանզրգյան վերուց ասաց. - Խալխի տղեն ճեչ կէլնի՞ մարթու տղա: Թո՛ղ կնա. ասսւված խե քյե էլնի:

Լաճ թողեց. կնաց մտավ մեչ խոր քյաղքին:

Ինգյե մանկեքյ կփոա գյեո: Իսկի չգիտե դո՞ր էրթա: Մեյ խատ էլ իրիշկաց դուքնիմ վրեն. խարիր կըլնի, խարիր կմտնի: Ժողովուրթ թափեր ի. էլավ. կնաց էտատեղ:

Իրիշկաց մեկն խարիսա կտանի, որն ճալվա կտանի. մէ մեկ առեց ուր փայ կնաց:

Լաճ կայնավ էտա դուքնի առաճ: Հալվաչին էլավ տյուս:

Ասաց. - Տղա՛. ընչի՞ ես կայնե էտա տեղ:

Ասաց. - Վալա կարիք եմ. չե՛մ կիտե դո՞ր էրթամ:

Լաճու ծեռ պռնեց. տարավ ներս, կուշտ ճալվա կիրըցուց:

Ասաց. - Դէ՛ էլի. էրթանքյ մեր տուն:

Ասաց. - Կընի՛կ. էսօր տղեմ եմ կընդե պերե:

Կնիկ իրիշկաց՝ կոչա երիտասարթմ ի. չուտես, չխմես, իրեսն իրիշկես:

Ասաց. - Անենքյ մե լաճ:

Ասաց. - Խա՛. կըլնեմ ծե լաճ:

Էլավ աղոթրան դեռ չէր պացվե. կնացին ինոնց խանութի մեչ, բաշլայեցին ինոնց ճալվա զարկել, խարիսեն իփել: Աճալին էկավ. մէ մեկ ճալվեն տարավ: Ամեն մեկ քյաշվավ, կնաց:

Իրիշկաց՝ վանզրի ախչկան խալայեղ էկավ, ասաց. - Հալվաչի՛. էսօր ճալվեն ինչի՞ յագյնացեր ի:

Ասաց. - Կոտոմ կայնի. պատրաստեմ, տա՛ր:

Լաճ մաղազից էլավ տյուս: Ինչ որ խալայեղ իրիշկաց թեխ տա լաճ. խելքյ կնաց ինգավ էտա տեղ: Ճյուր տփիցին իրես. խելք էկավ գյլեոխ, էլավ վանզեվանզ էտա խալայեղ կնաց, կնաց վանզրի ախչկան մոտ:

Ասաց. - Ախչի՛. մեր ճալվաչուն լաճմ կա, ընկուն երիտասարթ իսկի տեղ չկա: Հալվեն էլ չպիրիցի, մու թողի՛ր եմ, էկեր եմ: - Դե՛, էլի, - ասաց, - շուտ կնա մո ճալվաչին, թող ճալվաչին, ուր լաճ. խե ճալվին գյան ընդա:

Խալայեղն էկավ, ասաց. - Հալվաչի՛, շուտ արա:

Ասաց. - Հալվեն գյեո, ա՛ռ կնա:

- Չէ՛, - կասի. - ես չեմ տանե:

Կասի. - Ընչի՞ չի տանե:

- Տյու առ խե քյո լաճուն էրթանքյ:

Էլան ճալվեն տվին խալայեղի ծեռ. ինոնց վերանգյլեոխ փոխիցին, խանութ կոծին, էլան ինկյան խալայեղի իտև. կնացին վանզիրի տուն:

Վանզրի ախչիկ էօդից էճավ տակ, էկավ:

Ասաց. - Հալվաչի՛, էսա տղեն վի՞րն ի:

Ասաց. - Իմն ի. վի՞րն ի:

- Քյոն չի՛, - ասաց:

Ասաց. - Իմ տղեն զոռով տը խլես զէզնե:

Ասաց. - Խա՛, կխլեմ, իսկի ճար չկա: Արե՛ էրթանքյ էսա լաճու կշռանքյով ոսկի տամ քյե. ա՛ռ կնա. լաճ թո կէնա զի:

Հայքեմ իլին ոսկի իլից, իտուր ճալվաչու ծեռ՝ դե՛ կնա. ասաց:

Լաճու թև պռնեց, տարավ էօդեն. սեղան կոտմիշ արաց, կերակուլ տրեց, թանա-թանա արաղներ էկավ, էն կխմի՝ կուտա ինոր, էն կխմի՝ կուտա ինոր:

Սերան. խման. պռծան:

Էլան յան էկան մեչ կառնոլին: Օրն էկավ կեսօր: Հըլը չեն ըլնե վեր, որ:

Խալայեղն էկավ. խանեց վեր ինոնց: Խալըվներ խազյուց, լվնցվան, էկան նստան:

Վըզրի ախչիկ ասաց. - Ջա՛նըմ, ես սեկ օր քյե պախեմ, էրկու՛ օր քյե պախեմ, չէլնե: Իլի առ էսա խըզար կամ էրկու խազար ոսկին, կըն փլան քյեռշեն տընտակ խանութըմ կւս, էնտեղ պռնի, մալ պըն լից, ա՛ռ-տուր արա: Իրիկուն որ կմթնի, արե՛:

Ուր խանութ պռնեց, մալեր իլից յինե: Թազը խանութ ի, գյեռ բաշլայեց մուշթարի թաքյ-թաքյ կուգյան, ուր կշտի ըսնըֆներ գյազ բազմեն որ տան խարիր փարա, էն կուտա ճիսուն փարա: Ժողովուրդ թըփսան վերեն, առուտուրից գյելոխ չկանա վերուցի: Ըսնըֆն էլավ ժողվըռտվավ, էկան վեր լաճու խանութին:

- Մենքյ կըքյուլ չենքյ անե ըսկնը:

- Ընչի՞ կըքյուլ չեքյ անե:

- Տու էկար էստեղ խանութ պըցիցիր, մեր խաց կտրավ:

Ասաց. - Տյուքյ կըքյոլ չեքյ անե, փիրին ճաղաց, ես զոռով մուշտարին քյաշի՞ր եմ:

- Կէրթանքյ, կպողոքենքյ վեր քյե:

- Քյընգյ մըկա, շուտ չկաս, ես ծեր թակավրուց չեմ վըխենա:

Ասնաֆ ուր գյլեոխ կկոռի, մե մեկ կէրթը ուր դյուքյան կնստի:

Լաճն ի, գյեռ ուր դյուքյան նստեր ի, արև մտավ: Ցանգյընցավ վեր լաճուն, էլավ ուր կա չըկա ժողվըռտեց իրար, դյուքյան կոծեց, ճըմեն քյեռշեն մեյ խալայեղ տրեր ի վազրի ախչիկ, ժողվըռտվան, մեյտրաւ կնացին:

Էն գյըխ գյեռ էլը կուտեն, կխմեն:

Ասաց. - Էսա չէլավ, բոշ պըն ի: Կանչեմ Քյանքյան Փանոս, Կրմզի Գյեվոն, Իսաջըն:

Կանչեց էտա իրիքյին, ասաց. - Ի՞նչ տամ ծե, էսա մեր պըկի տոնեն ծակեքյ փլան դույճնի մեջ խանեքյ տյուս:

Ասաց. - Գյըզով ի, քյընի գյըզ որ էլավ, մեր ճաշիվ կիտենքյ:

Ախչիկն ասաց. - Ուսթա, քյանի՞ օր կանեքյ ծակեքյ չուր դը:

- Տաս օր, - ասաց, - ճազիվ ծակենքյ:

- Չէղա՛վ, - ասաց:

Մեյ քյանքյան էլ էկավ:

- Տյու քանի՞ օր, - ասաց, - կանաս ծակես:

Ասաց. - Խինգյ օր ծակեմ:

Ասաց. - Ծա՛տ ի, խինգյ օր:

Էն մեկել քյանքյան էկավ:

Ասաց. - Տյու քյանի՞ օր կանաս ծակես:

Ասաց. - Որ խոռ քյըշող էլնի, էրկու օր դըմ կծակեմ:

Ասաց. - Ջի քյառսուն խա բեվլըմըն կա, տյու ծակի, թո ինոնքյ քյըշեն:

Քյանքյան ինգըվ պըն: Էն ծակեց, ախչկներ քյըշիցին: Ծակեց, տարավ դուճնից խանեց տյուս: Պռծավ, ուր իրավունքյն առեց, ճիրիկուն կնաց ուր տուն:

Էլավ աղոթրնին լաճն ուր փընըր պռնեց ուր ծեռ, լղամի մեչեն էլավ կնաց ուր դուճնի մեչ: Ուր դուքյան էպաց, նստավ: Ուր առտուր կանի:

Թակավորն ասաց. - Վազի՛ր. էլի մէ խատ էսօր մեր ջյաղաքյ պտոտենքյ:

Արև մտավ. փռալով որ տեղ իրիշկիցին. ճրայքյ չտեսան, էտա լաճու դհւճնի մեչ ճրաքյ կա:

Էկան դհւճնի դառաքեն տփիցին, լաճն էլավ դառաքեն վիրուց. իրիշկաց՝ էրկու խա ղավրեշ գյետ կայնած խանութի տուտ:

Դավրեշն ասաց. - Կտոմ կթողնե՞ս գյանքյ քյո խանութի մեչ նստենքյ:

Ասաց. - Խա՛, էկեքյ:

Դաւվրեշներ կնձցին նստան, կիրիշկան՝ դյուքյան ճիլին ապրանք յի, ինչ ասես մեչն ի:

Դձավրեշն ասաց. - Տյու իսա երկրացի չես նմանե:

Ասաւց. - Չէ՛, ես էսա երկրացի եմ:

- Ապա տյու չուր մկա ընչի՞ ես մնացե խանութ. սձհձթ խինգ կուգյձ:

Ասաց. - Ջի տուն չկա՛, ես էսատեղ կը քյնեմ:

Ասաց. - Դե՛ տյու կիտես:

Հալվաչին որ օր գյլեոխմ հալվա կպիրի, չի կիրե հձլձ լաճ, իպե իտիր դձվրեշներաց ձռաճ, գյետ կուտեն, իրիշկաց՝ մեկն տկանց դառաքեն իզձր:

Կզվւավ վերեն լաճ. ասաց.

- Կընձ, էսօր մսձփըր ունեմ, չե՛մ կանա գյձ:

Խալայեղ կնձց, վձզրի ախչկան ասաց. - Կասի՝ էսօր մսձփըր ունեմ, չեմ իգյձ:

- Չէլձ՛վ, - կասի, - կնձ ասա. թո գյձ, մսձփըրն էլ խետ ուր թո պիրի:

Էկավ դառաքեն իզձր էլմ, լաճ կզվւավ ասաց.

- Ջանըմ, էսօր չէլնե, մսձփըր ունեմ:

Դձվրեշներն էնտեղ իրիշկացին մեյ մեկու իրես:

Ասաց. - Կասի՛, թո առնի մսձփըրներն էլ խետ ուր գյձ:

Էլավ դառաքեն վերուց, փձնձր կպուց. մտան մեչ լաղմի, դձվրեշներն էլ գյետ իտև կէրթձն:

Թակավոր ասաց. - Վձզիր, տե՛, էսա լաճ մե տեղ ըմ կտանի, կամ քյ՛ու կոնախ կէլնի, կամ ի՛մ կոնախ կէլնի:

Ախր է մե էսա լաղմից պիտի խանի տյուս: Ծեն չի տաս, չուր առավոտ, մենքյ կիտենքյ, մեր հաշիվ:

Կասի. - Չէ՛, ինչի՞ պիտի ծեն տամ:

Կնացին, վձզրի պձկից էլձն տյուս:

Վձզիր մե խատ իրիշկաց. ուր էօղեքյ. ուր դձրբձր: Պիտի բոռեր, թակավոր ծեռ ճխթեց վեր պերնին:

Վձզրի ախչիկ վիրիվանց էճաւվ տակ, առեց էլձվ վեր, ձմր արաց բեսլամեյքյտերանց:

Ասաց. - Էտա մսձփըրներ խորոտ պախյեքյ, տեղըմ քյնըցուցեք:

Վձզիր ինձն թակավոր կնձցին նստան էօղեմ: Խաց, կերակուլ պիրին կիրըցուցին, իտոնց յաթաղ թալիցին, պառկըցուցին:

Ախչիկ-լաճ պառկած քյնած զաթի:

Վձզիր կասի. - Թակավոր, տունն որ կա՝ իմ, ախչիկ որ կա՝ ի՛մ, ես գյձխն ի պաստեմ: Որ տյու ըլներ, կանե՞ր համպերեր:

Թակավոր կասի. - Վձզի՛ր, քյո սիրտ լեվացկ արա, առատուն ինոր դատ կկտրեմ:

Աղոթրնին լաճ էլավ վեր. փա̈նուր կպուց. առեց դավրեշներ, մտան լաղմի մեչ, խանութ էլան տյուս: Դավրեշներ խանեց, ճա̈մխեց:

Դա̈վրեշներ կնացին նստան հնոնց տեղ: Լաճ բաշլայեց ուր առուտուր անել, ջոփտըմ զավթիա էկան իտև. - Պարև, աստծու պարին:

- Խեր ըլնի. - ասաց, - ի՞նչ բա̈ն ի:

Ասաց. - Խե՛ր ի, իլի՛ էրթա̈նքյ. թակավոր քյե կկանչի:

Ասաց. - Թակավոր ընչի՞ զի պիտի ուզի: Ես ամեն օր խաց սո՞խ եմ կիրե խետ թակավորին:

Զավթիեքյտերաց քշեց:

Զավթիեքյ կնա̈ցին թակավրուն ասին. - Տյու չես թակավոր. թակավոր է՛ն ի, մը մլեց տյուս:

- Իլե՛քյ չորս խոզյի կնա̈ցեքյ, տփելով. զոռով, կապեքյ, պիրեքյ:

Էլան չորս խատ զավթիա էկան լաճուն վերեն:

Ասաց. - Հա՛, ճա՛, իլի վեր, թակավոր քյե կուզի:

Էլա̈վ խանութ կոծեց, ինգյա̈վ ա̈ռճըվներ, կնա̈ց մո թակավոր: Թակավոր ոտ մաջլիս կուտմիշ արեր էր:

Լաճ կայնավ թակավրու իրես:

Ասաց. - Թակավոր ապրած կէնաս, ա̈մր տու՛ զրհւցեմ:

Կասի. - Հրամա՛ն ի, խա̈բա̈ր տու:

Կասի. - Ես քյանի մարթ եմ սպանե սոխախներ, որ զիկ զոռով առին պիրին: Հանցանքմ արի՞ր եմ:

Կասի. - Քյո արածն շատ ի: Էտա ջա̈լա̈ղներ կտիսնա՞ս, քյո վիզ կզարկեն:

Կասի. - Ես մա̈ռա̈խ չեմ անե. թո տերն մա̈ռա̈խ անի:

Կասի. - Էնա կիշեր իսկի դա̈վրեշ էկա՞ծ ի քյո խանութի մեչ:

Կասի. - Խա՛, էրկու խա դա̈վրեշ էկան:

Կասի. - Հալվա կիրա՞ծ ի:

Կասի. - Խա՛, ճալվա էլ կերան:

Կասի. - Ապա տյու ի՞նչխ կասես ճանցանք չկա զի, - կասի, - քյո վիզ կզարկեմ:

Կասի. - Թո տե՛ր մա̈ռա̈խ անի:

Կասի. - Ֆա̈նա̈ր կպուցի՞ր ես: Էն դա̈վրեշներ խե քյե առե՞ր ես, իկիր իս: Ո՞րտեղեն ես իլե տյուս. չեմ կիտե: Էտա դա̈վրեշներ էկան զի պողոքեցին: Մկա ի՞նչ կասես:

Կասի. - Զա չէ, էն ի՞նչ պիտի ասեմ:

Կասի. - Տյու իկիր ես վա̈զրի կոնախ: Քյո վիզ կզա̈րկեմ: Դե՛ ջալադներ:

Տղեն բա̈զբա̈նդ ուր թիվեն կարցկի, կկքյի իրար, կզա̈րկի մեչ թակավորի սրտին:

- Կանչի, թո իսոր տերն մա̈ռա̈խ անի, ես ի՞նչ պիտի անեմ:

Թակավոր բա̈զբա̈նդ կառնի. կիրիշկա վրեն:

Կասի. - Վա̈զիր, էնա բա̈զբա̈նդ վի՞րն ի:

Կասի. - Քյոն ի:

Կասի. - Վա̈զիր, որ իմն ի, էնա լաճն էլ իմն ի: Էնա էկավ մե կնդավ, - ասաց, - բուղեն էլ տնե եի, էրինջն էլ տնե եի, մա̈ռա̈խ մի անե:

Էլա̈ն կնա̈ցին բաշլային ինոնց խարսնիս. յոթ օր, յոթ կիշեր զա̈րկին, խաղցին:

Ինոնք խասան ինոնց մրազին: Տյուքյ էլ՝ ծեր: